

Отчет за степента на изпълнение на утвърдените политики и програми на Центъра за развитие на човешките ресурси за 2009 г.

1. Преглед на настъпилите през отчетния период промени в организационната структура:

През 2009г. е назначен нов директор на Центъра за развитие на човешките ресурси.:

2. Преглед на изпълнението на политика по образование и обучение:

Чрез селектираните и финансирани проектни предложения ЦРЧР допринася за изпълнението на следните приоритети на политиката по образование и обучение:

- Осигуряване на равен достъп до качествени образователни услуги;
- Подобряване на качеството на образователните услуги и приваждането им в съответствие с пазара на труда;
- Насърчаване на качеството и привлекателността на професионалното образование и обучение;
- Подпомагане на развитието на култура за предприемачество, учене през целия живот и равни възможности;
- Модернизиране на висшето образование и развитие на потенциала в областта на изследванията и иновациите;
- Прилагане на информационни и комуникационни технологии в образователния процес;
- Подобряване на достъпа до пазара на труда чрез Europass документите;
- Разпространение на информационни ресурси за кариерно консултиране във връзка с приоритетите на Национална стратегия за учене през целия живот. (2008-2013).

а) Описание на степента на изпълнение на заложените стратегически и оперативни цели, допринасящи за нейното постигане:

Стратегически цели:

Основната цел на програмата е да засили приноса на образованието и обучението при осъществяването на Лисабонската стратегия за превръщането на Европейския съюз в най-конкурентната икономика в света, която да е:

1. Основана на знания;
2. С устойчиво икономическо развитие;
3. С повече и по-добри работни места;
4. С по-голяма социална интеграция;
5. С по-добра защита на околната среда за бъдещите поколения.

Оперативни цели:

1. Засилване на ролята на образованието и обучението, както на европейско, така и на национално ниво;
2. Засилване на ролята на университетите за повишаване на конкурентоспособността и улесняването на достъпа до знанието;
3. Подобряване на качеството и привлекателността на професионалното образование и обучение;
4. Насърчаване на по-голяма ефективност и обективност на образователните и обучителните системи;
5. Подобряване на знанията и уменията на учителите и обучителите;
6. Насърчаване на приемствеността между всички етапи на системите за образование и обучение през целия живот, като се започне от най-ранна възраст;
7. Подобряване образованието за възрастни с цел повишаване на трудовата заетост и

адаптиране към бързо променящата се работна среда;

8. Подобряване на качеството на мобилността;

б) Описание на степента на достигане на очакваната полза/ефект за обществото от постигането на стратегическата цел за съответната област на политика:

- Чрез реализираните по програмата дейности се повишава степента на разбиране за ролята на образованието и обучението за социалното и икономическото развитие – голяма част от финансираните проекти имат за цел осъществяване на дейности за придобиване на знания и умения с цел по-успешна реализация на пазара на труда, както и за разработване и трансфериране на продукти; Особен акцент се поставя върху осъзнаването на необходимостта от учене през целия живот и създаване на подходящи условия за непрекъснато подобряване на знания, умения и компетенции.

- Висшите училища играят много важна роля в процеса на реализиране на целите на програмата. С финансовата подкрепа, отпусната от средствата на Общността, те реализират дейности за обучение и практика на студенти, обучение и преподавателска практика в чужбина на академичния и неакадемичен персонал, организират интензивни програми за български и чуждестранни студенти, участват в разработване и трансфер на иновации.

- Основен принос за подобряване на качеството и привлекателността на професионалното образование и обучение имат проектите, финансирани по секторна програма „Леонардо да Винчи” по трите децентрализирани дейности: мобилност, партньорства и проекти за трансфер на иновации. Тези дейности допринасят за професионалното развитие на участниците в мобилност с цел обучение и практика, обмяна на опит между организациите, заети в сферата на професионалното образование и обучение, както и за трансфериране и прилагане на качествени продукти в образователната практика.

- Една от основните цели на програмата „Учение през целия живот” е повишаването на качеството на образователните услуги чрез трансфер и прилагане на нови идеи, опит, методи, образователни модели и продукти, разработени и използвани в страни партньори. По този начин се постига по-голяма ефективност на образователните и обучителните системи, както и синхронизирането им с тези на другите страни членки на ЕС.

- Един от най-забележимите ефекти от отпусканото по програмата финансиране е подобряването на знанията и уменията на учителите и обучителите. Индивидуалните дейности за квалификация са реална възможност за образователните кадри за придобиване на нови знания и умения, запознаване с успешни практики в други страни, обмяна на идеи и прилагане на нови методи в практиката. Преподавателите, обучителите и инструкторите са основна целева група на програмата.

- Програмата „Учение през целия живот” е структурирана по начин, който има за цел осигуряване на приемственост между всички етапи на системите за образование и обучение през целия живот, като се започне от най-ранна възраст. В програмата участват институции и организации от всички сфери на образованието: от детските градини до организациите, предлагащи образование и обучение на възрастни.

- Основната програма, в която образователните институции за възрастни реализират дейности за подобряване на образованието за възрастни, създаване на по-добри условия за трудовата заетост и адаптиране към бързо променящата се работна среда за хората извън сферата на формалното образование, е „Грюндвиг”. Финансираните по секторната програма партньорства и индивидуална мобилност на заетите в сферата на образованието и обучението за възрастни кадри имат за цел да допринесат за развитието на тази сфера на образованието по посока на увеличаване на потенциала на участващите организации и повишаване на квалификацията на обучителите.

- Мобилността играе изключително важна роля в процеса на развитие и синхронизиране на образователните и обучителните системи в Европа. Това, което се

цели, е повишаване на нейното качество чрез увеличаване на реалната полза от финансираните дейности за мобилност и мултиплицирането на ефекта сред възможно най-широк кръг от заинтересовани лица. Извършените дейности за постигане на тази цел са качествен подбор на предложения, мониторинг на изпълнението и контрол върху финансираните дейности.

- Чрез информационната си политика Центърът за развитие на човешките ресурси се стреми към привличане за участие в дейностите по програмата „Учене през целия живот” на институции, организации и кадри от всички сектори на образованието и обучението. Чрез организираните дейности за валоризация и разпространение на резултати от успешни проекти се работи по посока постигане на по-висока устойчивост на дейностите.

□ **Кратко описание на показателите за полза/ефект:**

- Реализирани дейности за информирани на целевите групи;
- Реализирани дейности за разпространение на резултати от проекти;
- Администриране на проектния цикъл (брой постъпили и финансирани предложения);
- Осъществен мониторинг на проекти по секторните програми;
- Осъществен контрол върху дейността на бенефициентите.

□ **Други институции, допринесли за постигането на ползата/ефекта по отношение на показателите:**

- Министерство на образованието, младежта и науката;
- Министерство на финансите;
- Министерство на труда и социалната политика;
- Министерство на държавната администрация и административната реформа;
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството;
- Национални агенции и институти, работещи в сферата на образованието;
- Областни и общински администрации;
- Сдружения на общините;
- Студентски центрове за кариерно развитие;
- Учителски, родителски и ученически организации;
- Студентски организации;
- Юридически лица с нестопанска цел;
- Организации на работодателите;
- Социални партньори;
- Различни професионални и институционални обединения в сферата на образованието;
- Други организации и институции, активно работещи в сферата на образованието и пазара на труда.

□ **Източници на информацията за данните по показателите за полза/ефект:**

- Работна програма на Националната агенция за 2008-2010г.(Консолидирана версия за 2009г.);
- Подадени предложения по секторни програми в рамките на Програма „Учене през целия живот”;
- Сключени договори с бенефициентите по секторни програми и извършени плащания по тях;
- Отчети на бенефициентите по секторни програми.

в) Отговорност за изпълнение на целите в съответната област на политика:

- Център за развитие на човешките ресурси - Национална агенция по програма „Учене през целия живот”;
- Министерство на образованието, младежта и науката – Национален орган по програмата.

г) Преглед на настъпили промени на нормативната уредба през отчетния период:

Актуализирана версия на Ръководство за дейността на Националните агенции по програма „Учене през целия живот” на ЕК за 2009 г.:

- версия от 27.03.2009г.;

- версия от 12.06.2009г.

3. Преглед на изпълнението на програма „Учене през целия живот”

а) Описание на степента на изпълнение на заложените в програмата цели

Стратегически цели:

1. Популяризиране на ученето през целия живот чрез европейски образователни програми и проекти и обмен на добри практики;
2. Информирание на българската общественост за възможностите, които Програма „Учене през целия живот” предоставя;
3. Управление и координация на европейската Програма „Учене през целия живот”;
4. Гарантиране на правомерното, законосъобразно и целесъобразно разходване на отпуснатите средства;

Оперативни цели:

1. Информационно осигуряване по Програма „Учене през целия живот”;
2. Договориране на средствата по Програма „Учене през целия живот”;
3. Текуща проверка на изпълнението на проекти по Програма „Учене през целия живот”;
4. Тематичен мониторинг на проекти по Програма „Учене през целия живот”;
5. Отчитане на финансираните проекти;
6. Контрол на проекти на бенефициенти по Програма „Учене през целия живот”;

За постигане на стратегическите и оперативните цели за периода са извършени следните информационни дейности:

Информационна дейност, организирана от ЦРЧР

Януари

Информационен ден в гр. Варна, 21.01.2009г. – представяне на Програма „Учене през целия живот”, секторна програма „Леонардо да Винчи” – дейности „Мобилност” и „Сертификати за мобилност”, секторна програма „Грюндвиг” - дейности „Партньорства за познание ” и „Работни ателиета”, инициативата Eurorpass – съпътстващи документи за кандидатстване по дейност „Мобилност” – 58 участници;

Информационен ден в гр. Стара Загора, 28.01.2009г. – представяне на Програма „Учене през целия живот”, секторна програма „Коменски” - дейности „Партньорства” и „Регионални партньорства”, дейност eTwinning – виртуални партньорства и проектни идеи – 78 участници.

Февруари

Партньорска среща по проект „Политики и практики в ученето през целия живот”, координиран от ЦРЧР в партньорство с МОН, Дирекция „Политика в професионалното образование и продължаващото обучение” 6-7.02.2009 г., град София. Споделяне на опита в създаването и прилагането на стратегии за учене през целия живот в различни европейски страни. Създаване на концепция за интернет платформа, представяща политики и проектни практики от страните в партньорството по проекта - 25 участника от 9 европейски страни;

Информационен ден в гр. София, 11.02.2009г. – представяне на Програма „Учене през целия живот”, секторна програма „Коменски” - дейности „Училищни партньорства” и „Прием на асистент”, дейност eTwinning, секторна програма „Грюндвиг” – дейност „Работни ателиета” – 73 участници;

Информационен ден в гр. София, 18.02.2009г. – представяне на Програма „Учене през целия живот”, секторна програма „Леонардо да Винчи” - дейност „Трансфер на иновации” – 54 участници;

Семинар-работна среща "Национална група от съветници по Болонския процес

2008-2009", гр. София, 27.02.2009г. по следните теми: "Среща на министрите на образованието в Льовен 2009", "Заетостта: перспектива и обвързаност на работодателите", "Сътрудничество на университетите с неправителствени организации в рамките на Болонския процес", "Изменения в ръководството за използване на системата за натрупване и трансфер на кредити" - 23 участници.

Март

Информационен ден в гр. София, 11.03.2009г. – представяне на възможности за експерти от РИО на МОН и директори на училища: секторна програма „Коменски” - дейност „Индивидуални квалификационни дейности”, необходими Europass документи, хоризонталната програма „Учебни визити”, инициативата „Пролет в Европа”, инициативата „Европейски езиков знак” – 25 участници;

Информационен ден в гр. София, 18.03.2009г. – представяне на секторна програма „Грюндвиг” – дейности „Проекти за възрастни доброволци” и „Асистентски стаж”, хоризонтална програма „Учебни визити” – 40 участници;

Регионална среща на Националните звена за координация по дейност eTwinning, домакинствана от ЦРЧР, София, 19-20.03.2009 г. Обсъждане на възможностите за регионално сътрудничество, обучение на новите звена за координация на дейността в Турция, Македония и Хърватска. Участници от Европейската комисия, Централното звено за координация на дейността, страни-членки на ЕС и страни кандидати, 25 участници.

Април

Среща на eTwinning посланиците, 9-10.04.2009 г., град Луковит – обсъждане на възможностите за по-интензивно включване на училищата в проектна дейност, чрез използване на новите технологии, основаване на мрежа от посланици за разпространение на добрия опит и методическа подкрепа към учителите – 15 участници;

Ден на секторна програма „Еразъм” в гр. Трявна, 15.04.2009г. - представяне на централизираните дейности на секторна програма „Еразъм”, програма „Еразмус Мундус II” 2009 – 2013, европейските програми за глобално сътрудничество в сферата на висшето образование – 40 участници;

Ден на секторна програма „Еразъм” в гр. Трявна, 16.04.2009г. – тематичен мониторинг на теми „Качество в образованието” и „Академично признаване” – 40 участници;

Ден на секторна програма „Еразъм” в гр. Трявна, 17.04.2009г. – обучение на тема „Ефективно управление на секторна програма „Еразъм” – 40 участници.

Май

Домакинстване на деветата европейска среща на Националните Europass центрове, 11-12.05.2009г., град София, представителство от европейски страни, Европейската комисия, Европейската агенция за професионални развития CEDEFOP. Представяне и обсъждане на новите тенденции в развитието на Europass документите и изискванията към Националните Europass центрове – 52 участници;

Празничен ден, посветен на Европейската годината на творчеството и иновациите, в гр. София, 14.05.2009г. – представяния по щандове на образователни иновации в сферите на Изобразителното изкуство, Мода и текстил, Храни и туризъм, Наука, Театър, Читателски кът – 260 посетители;

Дискусионна среща Професионално ориентиране в България и Европа (Euroguidance, Europass), 27.05.2009г., София. Представяне на европейски опит в областта на кариерното консултиране. Дискусия за практиките в България в системата за кариерно консултиране – средно образование, висше образование, заети и безработни. Представители на бюрата по труда, Агенция по заетостта, НАПОО, кариерни центрове към ВУ, педагогически съветници – 30 участници;

Семинар-работна среща "Национална група от съветници по Болонския процес 2008-2009", гр. София, 29.05.2009г. по следните теми: "Резултати от проведената среща на министрите в Льовен 2009", "Академично признаване", "Подготвят ли университетите бъдещи лидери - представяне на резултати от проучване "World Leadership Survey" на Center for Creative Leadership", "Форум на висшето образование в европейския регион UNESCO/CEPES", "Европейски инструменти за признаване на резултати от учене: Refernet тематични изследвания, Europass Дипломно приложение", "Възможности за популяризиране на българските институции за висше образование в Европа" - 22 участници.

Юни

Информационен ден в гр. Враца, 11.06.2009г. – представяне на Програма „Учене през целия живот”, секторна програма „Коменски”, Europass автобиография и Europass езиков паспорт – документи при кандидатстване по програма „Коменски” - 98 участници;

Информационен ден в гр. Враца, 12.06.2009г. – представяне на Програма „Учене през целия живот”, секторна програма „Леонардо да Винчи”, документа Europass мобилност – 30 участници.

Август

Тристранен семинар между Литва, Латвия и България, проведен във Вилнюс, Литва по дейност „eTwinning” (съорганизиран от ЦРЧР) – 40 участници - 17-19.08.2009

Септември

Семинар за професионално развитие за европейските eTwinning посланици – Варна – 90 участници - 04-06.09.2009

Октомври

Международен Контактен семинар - секторни програми "Леонардо да Винчи" и "Коменски" на тема Регионални партньорства - „Подобряване на училищното управление” и „Осигуряване на качествено образование и обучение на служителите в сферата на обществената сигурност”- гр. Пловдив, 06-09.10.2009г. – 60 участника от 16 европейски държави.

Седмици eTwinning – Кампания от информационни семинари, насочени към учителите от цяла България: 12 октомври – Плевен – 70 участници, 13 октомври – Добрич – 60 участници; 14-16 октомври – Шумен – 80 участници; 22 октомври – Разлог – 40 участници; 27 октомври – София – 50 участници; 29 октомври – Кърджали – 50 участници

Годишна среща на европейска мрежа за информация относно процеса на кариерно консултиране - Euroguidance, представители на мрежата Euroguidance от цяла Европа. В рамките на срещата екипът от Euroguidance към ЦРЧР представи системата за кариерно консултиране в България, текущи проекти и публикации в съответната област. Основният акцент в срещата бе определяне на отправни точки за бъдещата дейност на мрежата: Сътрудничество с Европейска мрежа за определяне политиката спрямо кариерното консултиране през целия живот. (European Longlife Guidance Policy Network - ELGPN), 12-13 октомври – гр. София – 60 участници.

Тематичен мониторинг на текущи проекти по европейски секторни програми „Леонардо да Винчи” и „Грюндвиг” на тема „Професионално ориентиране през целия живот” – гр. София, 23.10.2009г. – 66 участници.

Декември

Провеждане на Ден на секторна програма "Коменски" на тема „Европейски добри практики” – гр. Бургас, 08.12.2009г. – 127 участници.

Провеждане на Ден на секторна програма "Коменски" – Валоризационна конференция – награждаване на успешно приключили проекти по секторна програма Коменски, дейност Партньорства– гр. Бургас, 09.12.2009г. – 127 участници.

Провеждане на Тематичен мониторинг по секторна програма "Коменски" на текущи проекти – гр. Бургас, 10.12.2009г. – 57 участници.

Информационен ден по Програма „Учене през целия живот” - секторни програми - „Леонардо да Винчи” и „Грюндвиг” – гр. Бургас, 10.12.2009г. – 80 участници.

Валоризационна конференция - Програма "Учене през целия живот" – награждаване на приключилите качествени проекти по секторна програма „Леонардо да Винчи", подпомагаща професионалното образование и обучение в България, проекти по европейската секторна програма „Коменски", българските посланици в европейската общност на преподаватели eTwinning и награди Европейски езиков знак за 2009г. – гр. София, 18.12.2009г. - 177 участници.

Участие на експерти на ЦРЧР по покана на външни организации:

Февруари

Участие в годишна среща на тема „Оценка на Програма „Младежта в действие” и Програма Евродеск в България”, гр. София, 13.02.2009г.

Март

Представяне на пакета от документи Europass и възможностите на образователния портал Ploteus в УНСС по покана на сдружение „ЕГО ПОЛИТИКО”, 05.03.2009г.;

Информационен ден на Програма „Учене през целия живот” в гр. Пловдив, 27.03.2009г. – по покана на Народна библиотека „Иван Вазов”, гр. Пловдив и на тема „Обучение на библиотекарите от Пловдивска област”.

Април

Представяне на Europass документите и тяхната практическа приложимост за учащите във висшите училища, преимуществото при кандидатстване за работа или стаж – Информационен ден в СУ „Св. Климент Охридски”, гр. София, 06.04.2009г., по покана от Кариерния център на Философски факултет

Представяне на Europass документите и тяхната практическа приложимост за учащите във висшите училища, преимуществото при кандидатстване за работа или стаж – Информационен ден в УНСС, гр. София, 07.04.2009г., по покана от Студентски съвет;

Участие в методическо обучение на учители, организирано от РИО на МОН, гр. Шумен, 16-17.04.2009г. Представяне на електронните ресурси, съдържащи се в платформата eTwinning, създадени в резултат на европейски проекти по дейността – помагала за учители по различни предметни области, материали за ученици и пр. Обсъждане на възможностите за по-активно използване на новите технологии в образователния процес – 80 участници;

Участие в семинар на тема „Ролята на синдикатите в европейската квалификационна рамка, Секторните политики в професионалното обучение и професионалното ориентиране”, гр. Тетевен, 23-24.04.2009г. – по покана от д-р Константин Тренчев, президент на КТ „Подкрепа”;

Информационен ден в гр. Стара Загора, 24.04.2009г. – по покана на Регионална библиотека „Захарий Княжески”, гр. Стара Загора и на тема „Обучение на библиотекарите от Старозагорска област”;

Представяне на eTwinning в 31 СУЧЕМ „Иван Вазов”, гр. София, 27.04.2009г. – по покана на ученици от училището – 30 участници.

Участие във Фестивал на Българското образование, под патронажа на Президента на Република България в гр. София – Национален дворец на културата, 28-30 април 2009г.;

Семинар по eTwinning в ДИПКУ, Тракийски университет, гр. Стара Загора, 29.04.2009г. – 40 участници, част от които студенти по педагогика.

Май

Участие в изложба на училища и детски градини, работещи по програма „Коменски” в гр. Казанлък, 08.05.2009г.;

Участие в инициатива на Детска градина ”Славейче” по секторна програма „Коменски” на тема „Опознаваме Европа чрез музиката”, 09.05.2009г.

Юни

Представяне на eTwinning пред учители в ДИПКУ, Тракийски университет, гр. Стара Загора, 17.06.2009г. – 60 участници;

Представяне на проект по eTwinning в 88 СОУ, гр. София, 30.06.2009г. – 40 участници.

Участие в Изложение на европейски информационни мрежи, служби и центрове, работещи в България; Europe direct; Представяне на мрежата Euroguidance, гр. Смолян, 24.07.2009г.

Юли

Провеждане на Информационен ден на Програма „Учене през целия живот” на тема Обучение на библиотекарите, на преподаватели и директори от община Павел баня, гр. Павел Баня, 03.07.2009г.

Провеждане на Информационен ден на Програма „Учене през целия живот” на тема секторна програма „Коменски” и възможностите, които предоставя на българското училище, гр. Приморско, 22.07.2009г.

Октомври

Участие на представител на Euroguidance в обучение на методология за предоставяне на кариерно консултиране в мултикултурна среда, в гр. Лимасол, Кипър; 5-8 октомври 2009г.

Ноември

Информационен семинар по “eTwinning” за директори на детски градини от община „Изгрев” – 10 участници - 03.11.2009

Пътуване из столицата на „Ретро трамвай Европа” по проект „Европа в София”; Столична община; Представяне на информационният образователен портал PLOTEUS, гр. София, 25.11.2009г.

Участие в конференция на тема:”Обучение чрез мобилност”, в международната конференция взеха участие експерти от следните европейски мрежи:Europass, Euroguidance, EURES, Eurodeck; гр. Упсала, Швеция, 19-20 ноември – 140 участници.

Годишна среща на европейските информационни мрежи в България на тема: „Да комуникираме заедно в Европа”, организирана от Представителството на Европейската комисия – 80 души - 11-13 Ноември 2009

Провеждане на Информационен ден на Програма „Учене през целия живот” на тема Обучение на библиотекарите от Пазарджишка област, гр. Пазарджик, 24

ноември 2009г.

Декември

Провеждане на Информационен ден на Програма „Учене през целия живот“ на тема Обучение на библиотекарите от Русенска област в Регионална библиотека „Любен Каравелов“, гр. Русе, 4 декември 2009г.

Чрез информационната си политика Центърът за развитие на човешките ресурси се стреми към привличане за участие в дейностите по програмата „Учене през целия живот“ на институции, организации и кадри от всички сектори на образованието и обучението. Чрез организираните дейности за валоризация и разпространение на резултати от успешни проекти се работи по посока постигане на по-висока устойчивост на дейностите.

б) Продукти/услуги, предоставяни по програмата – описание на постигнатите резултати и изпълнените дейности за тяхното предоставяне

По програмата е предоставено финансиране на организации/институции и лица, заети в сферата на образованието и обучението, за извършване на следните дейности за европейско сътрудничество и мобилност:

1. Партньорства между училищни институции - секторна програма „Коменски“;
2. Регионални партньорства в сферата на образователната политика;
3. Участие в квалификационни курсове и други дейности за повишаване на квалификацията за кадри, заети в сферата на училищното образование;
4. Асистентски стаж за бъдещи учители;
5. Прием на асистенти в български училища;
6. Подготвителни визити за училищни институции, които желаят да участват в училищни партньорства;
7. Мобилност на студенти с цел обучение;
8. Мобилност на студенти с цел практика;
9. Мобилност на университетски преподаватели с цел преподаване;
10. Мобилност на академични и неакадемични кадри с цел обучение;
11. Организиране на интензивни програми за студенти;
12. Организиране на интензивни езикови курсове за входящи Еразъм студенти;
13. Участие на български Еразъм студенти в интензивни езикови курсове;
14. Партньорства между организации и институции, заети в сферата на професионалното образование и обучение;
15. Практика на лица в процес на първоначално професионално образование;
16. Практика на лица на пазара на труда;
17. Мобилност с цел обмяна на опит на специалисти в сферата на професионалното образование и обучение;
18. Проекти за трансфер на иновации в областта на професионалното образование и обучение;
19. Контактен семинар за организации и институции, които желаят да участват в партньорства в областта на професионалното образование и обучение;
20. Партньорства между организации и институции, заети в сферата на образованието и обучението за възрастни;
21. Проекти за доброволци;
22. Работни ателиета за възрастни обучаеми;
23. Участие в квалификационни курсове и други дейности за повишаване на квалификацията за кадри, заети в сферата на образованието и обучението за възрастни;
24. Асистентски стаж за преподаватели на възрастни;
25. Учебни визити за образователни специалисти.

Финансираните дейности целят осъществяване на партньорства и обмяна на опит между образователните институции, въвеждане на нови образователни методи и практики, разработване на продукти, които да бъдат приложени в образователната практика, адаптиране на вече реализирани образователни продукти с цел използването им в други

сектори и от други целеви групи, повишаване на квалификацията на заетите във всички сфери на образованието кадри, мобилност в рамките на Европа.

Планираните мерки по изпълнение на дейностите за предоставяне на услугите са изпълнени. Благодарение на информационната политика на ЦРЧР и популярността на програмата „Учене през целия живот” и през 2009г. се запазва тенденцията за устойчиво повишаване на броя на кандидатите.

в) Отчет за изпълнението на проектите по програмата, включително и за Националните програми за развитие на средното образование

Проектите по програмата се отчитат съобразно спазване на регламентите на:

- Ръководството за Националните агенции, администриращи програма „Учене през целия живот” 2009;
- Финансовите регулации на ЕК;
- Изискванията на българското законодателство в съответната област.

г) Отчет на показателите за изпълнение на програмата за 2009г.

1	2	3	4	5	6	
Цели за 2009 г.	Стратегически цели	Стратегически документ	Дейности	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	
					Индикатор за целево състояние	Изпълнение към 31.12.2009
1. Информационно осигуряване по Програма „Учене през целия живот“	Информирание на българската общественост за възможностите, които Програма „Учене през целия живот“ предоставя	Работна програма на ЦРЧР за 2009; План за изпълнение на комуникационната стратегия на ЦРЧР за 2009	1. Информационни семинари; Конференции.	Брой организирани от ЦРЧР мероприятия	22	24
			2. Поддържане на Интернет страницата на ЦРЧР	Брой уникални посещения	С директни участника 1550	1825
			3. Издаване на тематични информационни материали по Програма „Учене праз целия живот“: информационен бюлетин, информационни брошури, сборници с добри практики.	Увеличен брой публикувани издания	475700	272000
2. Договориране на средствата по Програма „Учене през целия живот“	Управление и координация на европейската Програма „Учене през целия живот“	Работна програма на ЦРЧР за 2009; Ръководство за дейността на Националните агенции	Организиране на селекционна процедура по различните секторни програми на Програма „Учене през целия живот“	Брой постъпили предложения през селекционна година 2009	1800	1725
			Организиране на процедура по сключване на договори по Програмата „Учене през целия живот“	100% усвоени средства по Програмата за учене през целия живот	Брой финансирани предложения	517
3. Текуща проверка на изпълнението на проекти по Програма „Учене през целия живот“		Работна програма на ЦРЧР за 2009; План за мониторинг през 2009 година	Мониторинг на проекти, финансирани чрез Програмата „Учене праз целия живот“	Осъществен мониторинг на проекти по секторните програми	25% - „Коменски” 100% „Леонардо да Винчи” 50% „Грюндвиг” 20% „Еразъм”	Осъществен 30% мониторинг на програма „Коменски”; 94,7% мониторинг на

						програма „Леонардо да Винчи„ 47% мониторинг на програма „Грюндвиг“ и 10% на програма „Еразъм“
4. Тематичен мониторинг на проекти по Програма „Учене през целия живот“		Работна програма на ЦРЧР за 2009; План за изпълнение на Комуникационната стратегия на ЦРЧР за 2009	Провеждане на 4 тематични конференции по отделните секторни програми	Покриване на отделни икономически сектори	12	„Коменски“ - 10 декември 2009 в Бургас в рамките на „Дни Коменски“; „Леонардо да Винчи“ и „Грюндвиг“ - На 23 октомври в София се проведе първият тематичен семинар по програмите „Леонардо да Винчи“ и „Грюндвиг“; „Еразъм“ - От 15 до 17 април в Трявна се проведеха и традиционните „Дни „Еразъм“
5. Отчитане на финансираните проекти	Управление и координация на европейската Програма „Учене през целия живот“	Работна програма на ЦРЧР за 2009; Ръководство за дейността на Националните агенции	Организиране на процедурата по проверка и контрол на осъществените проекти по Програмата „Учене през целия живот“	Брой успешно приключили качествени проекти	600	375
6. Контрол на проекти на бенефициенти по	Гарантиране на правомерното, законосъобразно	Споразумения и Указания на Е К и Годишен план за	Одитни проверки по проекти, текущи проверки на място по проекти,	Контрол върху дейността на бенефициентите	Одит на програма „Леонардо да Винчи“ –	1. Финансов и системен одит на 3 университета по

Програма „Учене праз целия живот”	и целесъобразно разходване на отпуснатите средства	дейността на сектор „Вътрешен контрол”	вътрешен контрол		„мобилност”-10% Одит – Трансфер на иновации – 20% Одит на секторна програма Еразъм-3 университета	програма „Еразъм”. 2. Одит на 2 проекта по процедура Б-Леонардо да Винчи-2006г. 3. Одит на 10 проекта по Мобилност секторна програма „Леонардо да Винчи” 4. Проверки на място по време на проектния цикъл на 10 проекта по секторна програма „Леонардо да Винчи”-Мобилност
7. Постигане на устойчив темп на увеличение на броя учители и възпитатели, участващи в дейността eTwinning	Максимално увеличаване на броя от образователни институции в България (детски градини, начални, основни и средни училища), участващи в дейността eTwinning	Работна програма eTwinning 2009	Обучителни семинари с учители, директори и представители на РИО на МОН	Увеличен брой регистрирани български учители и директори в системата на eTwinning	1400 регистрирани учители в платформата eTwinning	1586
8. Постигане на устойчив темп на увеличение на броя на регистрираните	Максимално увеличаване на броя и качеството на	Работна програма eTwinning 2009	Създаване и разпространение на мултимедиян диск-наръчник за намиране на	Увеличен брой регистрирани български проекти в	550 регистрирани проекта с българско участие в	806

български проекти по eTwinning	проектите на българските участници в eTwinning		партньори и създаване на проекти по eTwinning	платформата на eTwinning	платформата eTwinning	
9. Активно използване на документите Europass CV, Езиков паспорт и Мобилност в рамките на програмата Учене през целия живот	Популяризиране на ученето през целия живот и личностното изграждане чрез използване на документите Europass	Работна програма Europass 2009	Създаване и разпространение на публикации, промоционални събития, въвеждане на он-лайн система за документа Europass мобилност	Увеличен брой издадени документи Europass мобилност, CV и Езиков паспорт	700 Europass CV 600 Europass езиков паспорт 200 Europass мобилност в рамките на програмата УЦЖ	1200 Europass CV 650 Europass езиков паспорт 900 Europass мобилност в рамките на програмата УЦЖ
10. Прилагане на Europass приложение към сертификата	Използване на Europass документите като общоевропейски инструменти, насърчаващи прозрачността на квалификациите	Работна програма Europass 2009	Семинари, срещи, създаване и разпространяване на публикации, разпространяване на информация чрез интернет страницата и по електронен път	Увеличен брой издадени документи Europass приложение към сертификата	100 типови документа	150
11. Прилагане на Europass дипломно приложение във ВУ			Семинари, срещи, създаване и разпространяване на публикации, разпространяване на информация чрез интернет страницата и по електронен път	Брой издадени документи Europass приложение към диплома	100 издадени дипломни приложения в стандартизирания формат Europass дипломно приложение	30
12. Популяризиране на информационния интернет портал PLOTEUS.	Разпространение на информационни		Създаване и разпространение на публикации, предоставяне на актуална информация в интернет страницата на	Брой уникални посещения на страницата	Над 5000 уникални посещения	4500
				Брой участници	500 директни	430

	ресурси за кариерно консултиране във връзка с приоритетите на Национална стратегия за учене през целия живот. (2008-2013)	Работна програма Euroguidance 2009	ЦРЧР, поддържане на електронни база данни	в срещи и събития	участника	
13.Разпространение на примери с добри практики, успешни модели на работа, както и както и постигнати качествени резултати			Съставяне и разпространение на сборник с добри практики за професионално ориентиране и кариерно консултиране в европейски и национален контекст	Брой посещения в страницата в директория добри практики Брой разпространени публикации	Над 5000 уникални посещения 3500 тираж (включващ 2 издания)	4000 Разпространен по електронен път – 3600 тираж и на хартиен носител - 500

□ **Кратко описание на показателите за изпълнение:**

- Брой организирани от ЦРЧР мероприятия;
  - Брой участници в срещи и събития;
  - Брой уникални посещения на Интернет страницата;
  - Брой публикувани издания;
  - Брой постъпили предложения през селекционна година 2009;
  - Брой финансирани предложения;
  - Мониторинг на проекти по секторните програми;
  - Тематичен мониторинг на проекти по Програма „Учене през целия живот“;
  - Брой успешно приключили проекти;
  - Контрол върху дейността на бенефициентите;
  - Брой регистрирани български учители и директори в системата на eTwinning;
  - Брой регистрирани български проекти в платформата на eTwinning;
  - Брой издадени документи Eurorass мобилност, CV и Езиков паспорт;
  - Брой издадени документи Eurorass приложение към сертификат;
  - Брой издадени документи Eurorass приложение към диплома;
  - Брой уникални посещения в портала PLOTEUS;
  - Брой посещения в страницата в директория добри практики;
- Брой разпространени публикации;

□ **Източници на информацията за данните по показателите за изпълнение:**

- Работна програма на Националната агенция за периода 2008-2010г.;
- Подадени предложения от бенефициентите по секторни програми;
- Сключени договори с бенефициентите по секторни програми и извършени плащания по тях;
- Отчети на бенефициентите по Програма „Учене през целия живот“.

д) Описание на факторите и причините, оказали въздействие върху непостигането на планираните/заявените целеви стойности:

За периода планираните цели и дейности, изразени в стойностни показатели, са изпълнени съобразно правилата и сроковете на ЕК и националното законодателство.

е) Отговорност за изпълнението на програмата:

Център за развитие на човешките ресурси - Национална агенция по програма „Учене през целия живот“;

Министерство на образованието и науката – Национален орган по програмата.